

Resolusjovne konfereensen Digitála Ránnjááhkut – Digitaale kraanhaahkah minngelen

Konferense Digitaale Kraanhaahkah lea tseegkesovveme goh vaestiedimmie dej minngemes jaepiej digkiedimmiej uvte, mij lea öövve guektiendåehkien, saemien-daaroen bijre, gusnie åtnoeh jñh fordommh saemien vööste jienemosth leah vaenie maahtoen jñh respektten gaavhtan. Tromsøesne assjoe saemiej vuestie daelie jñjhti gosse veeljemegahtjemen minngelen digkiedimmie lij mejtie Tromsø galki gielereeremedajven sijse vuj ij. Jeatjene dajvine saemiej nommetsiēgh leah alvas tjarke digkiedimmieh medijasne jñh viermesne buakteme. Dan veadaldihkie jñjnñh saemieh lea diskrimineermem dååjrehtalleme dej etnisiteeten gaavhtan. Dah digkiedimmieh gaskeviermesne, dej væhta lea negatije åtnoe saemien vuestie, dam maam veanhteme dejbeli gååvnesi men ij daelie, jñh saemieh lea tjoeveramme dej duekiegrundem, identiteetem jñh kultuvrem vaarjelidh.

Konferense lea pryöveme vaestiedimmiem lieredh guktie maektebe nahkehtidh dah negatijve åtnojde jñh fordommide saemiej vuestie mah daelie gååvnesieh, jñh guktie saemieh byöroeh dagkeres tjuelpies sopsesh byjjes rommesne vuestiedidh.

Aarhkebiejjerasisme saemiej vuestie lea veadtaldihkie dan vuelehks maahtoedaltésinine saemien kultuvren jñh historvrijen bijre. Vuelehks maahtoedaltese lea siējhme almetjisnie jñh jñjnñh leah aaj gåarhmoeh osselmassh jñh fordommh saemiej vuestie. Daate dovne lohkehtæjjaj jñh learohki luvnie dennie daaroen skuvlesne.

Mah råajvarimmide byöroe aelkiehtidh?

- Juktie maahtoen dan bijre mij lea saemien, tjoevere jñenebh learoegærjah årrodh dovne historvrijisnie jñh siēbredahkefaagesne, dovne saemien jñh daaroen gielesne. Daah tjuerieh siēbredahken vuajnoem utnedh jih bööremes jis saemien maekteles almetjh mah dejtie tjaelieh. Juktie dam kvaliteetem nænnoestidh byöroe Maahtoedepartengeente jåih Saemiedigkie stoeerre stuhtjem daennie barkoesne utnedh.

- Byöroe ööpehtimmiem tseegkedh mij lea saemien kultuvren, identiteeten jñh histovrijen bijre maam gaajhkh learohkh lohkehtæjjahööhpehtimmine Nöörjesne edtjeh åadtjodh. UiT maahta Maahtoedepartemeenten ektesne jñh Tromsø tjielten ektesne pilovtetjieltine årrodh, maam maahta væjjojne årrodh jeatjide lohkehtæjjaööhpehtimmide rijhkesne gusnie saemien almetjh aaj leah. Byöroe jåerhkeööhpehtimiem ööhehtimmie- jñh staarnesektovresne faaledh. Daate ööhpehtimmie edtja saemien kultuvrem, identiteetem jñh histovrijem dijpedh jñh gaahkh mah tjieline berkieh byöroeh dam åadtjodh jis saemieh leah dennie tjieltesne.
- Byöroe staeriesvoetekommisjovnem tseedgkedh, jñh daan kommisjovnen ulmie edjta årrodh staeriesvoetem vierhtiedidh dej jiehteginie mah leah saemien aamhtesi bijre, jñh aaj tjuevtjididh dñsse mij lea bårhtode jñh maam desnie aaj fååtese. Staeriesvoetekommisjovnem byöroe staaten årrodh jallh ektienordiske. Tromsø byöroe daam råajvaridh tseegkijehtedh. Akte stuhtje daennie processesne maahta sån daajroedaatabaasem stealladidh mij lea saemien kultuvren bijre, dovne dejpeli jñh daaletje.
- Turistejliemasse åvtese beaja daamtaj dam maam dah gåhtjoeh “saemien kultuvre”, men ij goh dihte fierhten aejkien vuesehte dam maam lea riektes dan hijven goh byöroe dam darjodh. Saemin jilleskuvle/Såmi Allaskuvla Goevtegæjnosne sjjere certificeremekuvsjem åtneme dan guidiemasse mij lea saemien. Daate byöroe jienebe goh daelie institusjovni sijse båtedh.
- Museumi lea stoerre stuhtjem barkoste mesnie saemien kultuvrem joekede, jñh dannasinie vihkeles museumi vuesiehtimmieh tjuerieh ij barre histovrijem ussjehtalledh, men aaj daaletje saemien tñjje. Dah museeh byöroe dej sijjen saemien vuesiehtimmide orrestehtedh guktie daate jienebe goh daelie sjædta.
- Byöroe laavenjostemem åårganisasjovnigujmie tseegkedh mah dovne jeatjine aalmetji reaktajujmie, noeri reaktajujmie jñh aalkoealmetji reaktajujmie. Daan raajan daah lea vaenie juste saemien aamhtesigujmie barkeme.
- Gallesh mah eah daejrieh gåarede Mirrestalleme- jñh diskrimineeremesaadthålmese (LDO) bæjhkoetidh gosse diskrimineereme heannede. Daam maahta e-påasten baaktoe darjodh post@ldo.no, maahta aaj prievviem daase seedtedh: postboks 8048

Dep, 0031 Oslo, jallh viermiesæjroen <http://ldo.no>. LDO gaajkesidie skreejrie mah diskrimineeremem dååjrehtalleme dam disse bæjhkohtidh.

- Daerpies ellies soejkesjem darjodh juktie negatijve åtnoeh dijpedh jñh buerie åtnoeh stuerebelåhkoen luvnie övtiedidh.